

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE programma Latvijā

LIFE Atbalsta vienība

21/02/2022

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE programma

LIFE – finanšu instruments, kura finansētie projekti **veicina ilgtspējīgu attīstību, sniedz ieguldījumu mērķu un uzdevumu sasniegšanai**, kas noteikti vides, klimata un attiecīgajos enerģētikas tiesību aktos, stratēģijās, plānos un starptautiskajās ES saistībās.

- Latvijā LIFE programma aktīva no 2000.gada (bet pirmais projekts jau 1994.gadā)
- Vairāk nekā 50 īstenoti tradicionālie projekti ar vadošo partneri no Latvijas
- Programma, kas 100% **vērsta uz ES Zaļā kursa mērķu un uzdevumu sasniegšanu**
- Vienīgā ES programma, kas pilnībā pievēršas dabas, vides aizsardzības un klimata rīcībām.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE programma 2022

Kopējais budžets (2021-2024) **5.43 milj. EUR**

Projekta pieteicēji – juridiska persona, kas reģistrēta ES

Projekta īstenošanas termiņš līdz 10 gadiem

Projektam var piesaistīt partnerus

Divas apakšprogrammas – 4 prioritārās jomas

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE programmu raksturo:

- finansēto projektu rezultātu **ilgtspēja**
- **novatorisku risinājumu piedāvāšana**, kas veicina vides rādītāju un ilgtspējības uzlabošanos (īpaši ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses attīstībā un nozarēs, kas darbojas klimata, ūdens, augsnes, bioloģiskās daudzveidības un atkritumu jomā)
- iesniedzēja **spēja** nodrošināt un **saglabāt projekta rezultātus** pēc projekta īstenošanas - turpinot projektā iesākto, atkārtojot to vai pārnesot tā rezultātus
- tādu paņēmieni, **pieeju un labākās prakses demonstrēšana**, kuru var atkārtot un uzlabot
- sinerģija ar citām programmām un politikas jomām

LIFE – izstrādāt, testēt, demonstrēt

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE līdzfinansējuma likmes

60 %

+ **nacionālais finansējums** ((valsts atbalsts) iesniedzēja ieguldījums -
vismaz 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām
tradicionālajam projektam

Standarta līdzfinansējuma likme
LIFE projektam

<75 %

Izņēmuma gadījums dabas un
bioloģiskās daudzveidības
projektiem, kas **daļēji** vai pilnībā
vērsti uz prioritāro sugu un
dzīvotņu stāvokļa uzlabošanu

95 %

OTHER ACTIONS
Clean Energy Transition
Klimata apakšprogrammā

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Valsts reģionālās
attīstības aģentūra

LIFE apakšprogrammas

VIDE

Daba un bioloģiskā daudzveidība

sniegt ieguldījumu ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģijas mērķu īstenošanā, jo īpaši tiešās dabas aizsardzības aktivitātēs (NATURA 2000, sugas un biotopi)

Aprite ekonomika un dzīves kvalitāte

atvieglot pāreju uz ilgtspējīgu, aprites, no toksiskām vielām brīvu, energoefektīvu ekonomiku, aizsargāt, atjaunot un uzlabot vides kvalitāti.

KLIMATS

Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām

veicināt ES pārveidi par klimata ziņā neitrālu un noturīgu ekonomiku, sniedzot ieguldījumu ES klimata politikas īstenošanā

Pāreja uz tīru enerģiju (other actions)

veicināt pāreju uz energoefektīvu, atjaunojamiem enerģijas avotiem balstītu, klimatneitrālu un noturīgu ekonomiku, iesaistot vietējās un reģionālās valsts iestādes

Aprites ekonomika un dzīves kvalitāte

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Aprites ekonomika

Resursu atgūšana no atkritumiem, lai paātrinātu pāreju uz apritveida, klimatneitrālu ilgtspējīgu un toksiskas vielas nesaturošu ekonomiku, kurā

- pēc iespējas ilgāk ekonomikā tiek maksimāli palielināta produktu, materiālu un resursu vērtība,
- produktu ražošana un izmantošana ir ilgtspējīga
- tiek samazināta atkritumu rašanās un kaitīgu vielu klātbūtne.

Dzīves kvalitāte

Ilgtspējīga saimniekošana, kuras pamatā ir ilgtermiņa dabas resursu un aizsardzība, videi draudzīga preču ražošana un pakalpojumu sniegšana, lai novērstu vai samazinātu nelabvēlīgo ietekmi uz veselību un vidi, uzlabotu dzīves kvalitāti, kā arī vidi un tās ekosistēmas

Ūdeņi

Gaisa kvalitāte un troksnis

Augsne

Ķīmisku vielu pārvaldība

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Projektu veidi, kas der uzņēmējiem (1)

Standarta rīcības projekti (Standard Action Projects – SAP)

Iesniedzējs : Juridiska persona, kas reģistrēta ES

LIFE līdzfinansējuma likme līdz 60% (specifiskos gadījumos – līdz 75%)

Īstenošanas termiņš līdz 10 gadiem

Pieteikšanās sistēma : *visticamāk divpakāpju*

Nākamais uzsaukums paredzēts 2022. gada 17. maijā.

Šie projekti ir tradicionālie LIFE projekti, kuru mērķis ir izstrādāt, demonstrēt un popularizēt novatoriskas metodes un pieejas, veiksmīgus tehniskus risinājumus un labākās prakses piemērošanu.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Projektu veidi, kas der uzņēmējiem (2)

CITI PROJEKTI (Other Actions – OA)

Iesniedzējs : biedrību, uzņēmēju un valsts iestāžu partnerība

LIFE līdzfinansējuma likme līdz 95%

Īstenošanas termiņš līdz 10 gadiem

Nākamais uzsaukums paredzēts 2022. gada 17. maijā.

koordinācijas un atbalsta darbības pārejai uz atjaunojamo enerģiju un paaugstinātu energoefektivitāti. To mērķis ir pārvarēt tirgus barjeras, kas kavē sociālekonomisko pāreju uz atjaunojamo enerģiju un paaugstinātu energoefektivitāti, tostarp spēju veidošanu, informācijas un zināšanu izplatīšanu un izpratnes veicināšanu.

LIFE līdzfinansējuma likme līdz 95%

Īstenošanas termiņš līdz 10 gadiem

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE plusi

- Iespēja pārbaudīt, testēt un demonstrēt savu ideju ar salīdzinoši zemu pašu finanšu ieguldījumu
- Ilgs projekta īstenošanas laiks
- Pieteicējs jebkura juridiska persona
- Avansa maksājums
- Elastīga programma (20% manevra iespējas budžeta pozīcijās)
- 7% overheads – administratīvās izmaksas, par kurām nav jāatskaitās
- Iespēja piesaistīt brīvprātīgo darbu
- Ārējs monitors, kas uzrauga un palīdz projekta ieviešanas jautājumos

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE mīnusi

- LIFE nav investīciju programma – ja projekta ietvaros plānota liela infrastruktūras būvniecība (> EUR 500 000) – jāmeklē cita programma
- Projekts pēc būtības nedrīkst būt pētniecisks, tehnoloģijas gatavības līmenis augstāks par TRL 5
- Projekta aktivitātes nedrīkst balstīt uz ārpakalpojuma sniedzējiem (ārpakalpojumu izmaksas nedrīkst pārsniegt 35% no kopējā budžeta)
- Jābūt precīzam rīcības plānam, ar skaidrām izmaksām, īstenošanas vietām, augstas prasības pret iesnieguma kvalitāti un saskaņotību
- Lieli sagatavošanās darbi – skaitļos pamatots sākotnējās situācijas apraksts, izmērāma, plaša mēroga ietekme, skaitļos balstīts rezultāts, kas nes labumu sabiedrībai kopumā nevis tikai iesniedzējam

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE Atbalsta vienība

Bezmaksas konsultācijas – tiešsaistē (zoom, MS Teams u.c.) , telefoniski, e-pastā - savlaicīga tipiskāko kļūdu novēršana, kvalitatīvāki projektu pieteikumi

Semināri projektu rakstītājiem un īstenotājiem

Atbalsts partnerības meklējumos, apakšprogrammas izvēlē un citos Ar programmu saistītos jautājumos

Jānis Vēbers

projekta koordinators

E-pasts: janis.vebers@varam.gov.lv

Mob.tel.: +371 28665583

Madara Eihe

projekta koordinatore

E-pasts: madara.katrina.eihe@varam.gov.lv

Mob.tel.: +371 26555261

life@varam.gov.lv

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE LATVIJĀ

LIFE17 ENV/LV/00035 - LIFE_PHIPP

Alternatīva makulatūras atkritumu un
kaņepes šķiedras pārstrāde siltumizolācijas
materiālos ar uzlabotu siltumvadītspēju

Projekts tiek līdzfinansēts ar Eiropas Savienības LIFE
programmas un Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu.

VISPĀRĒJS APRAKSTS

LIFE_PHIPP parādīs vides ieguvumus un rentabilitāti no jauna veida izolācijas materiāla, kas ražots no pārstrādātas zemas klases makulatūras un kaņepju šķiedras. Produkts tiks ražots Latvijā - izmēģinājuma ražošanas līnijā.

Jaunās mīkstās siltumizolācijas plāksnes salīdzinājumā ar minerālvati tiks veidotas tā, lai tās būtu ar labākām siltumizolācijas un skaņu izolāciju īpašībām un būtu viegli uzstādāmas. Citas produkta priekšrocības ir gaisa caurlaidība, viegla utilizācija un rūpes par veselību.

PROJEKTA MĒRĶI

Galvenais projekta mērķis ir parādīt ekonomiskās un vides priekšrocības, izmantojot makulatūras-kaņepju plāksnes ēku siltināšanā.

- Veicināt makulatūras-kaņepju plāksņu izmantošanu ēku siltināšanā
- Samazināt zemas klases makulatūras atkritumu dedzināšanu vai apglabāšanu poligonos
- Samazināt augstos CO2 izmešu rādītājus, kas tiek radīti ražojot minerālvati ar makulatūras-kaņepju vates ražošanu un aizstāšanu.

PROBLĒMA

Lai gan makulatūra tiek samērā labi otrreizēji pārstrādāta (vidēji Eiropā ap 70%), tomēr pastāv liels makulatūras daudzums no sadzīves atkritumiem, kas joprojām tiek apglabāti poligonos vai dedzināti.

Atsaucoties uz Eiropas Savienības direktīvu 1999/31/EC, ES mērķis ir pakāpeniski izskaust noglabāto atkritumu daudzumu poligonos. Atkritumu daudzumu, kas nav bīstami.

GALVENĀS AKTIVITĀTES

Lai izpildītu projekta mērķus un gaidāmos rezultātus, ir jāveic noteiktās galvenās aktivitātes:

- Izstrādāt prototipa iekārtu un recepti makulatūras-kaņepju plāksņu ražošanai, kas būtu konkurētspējīgas ar minerālvati
- Plāksņu sertificēšana un demo māju siltināšana Vācijā, Anglijā un Somijā
- Makulatūras-kaņepju plāksņu laišana tirgū. Patents, dokumentācija, izdales materiāli.

PROJEKTA IETEKME

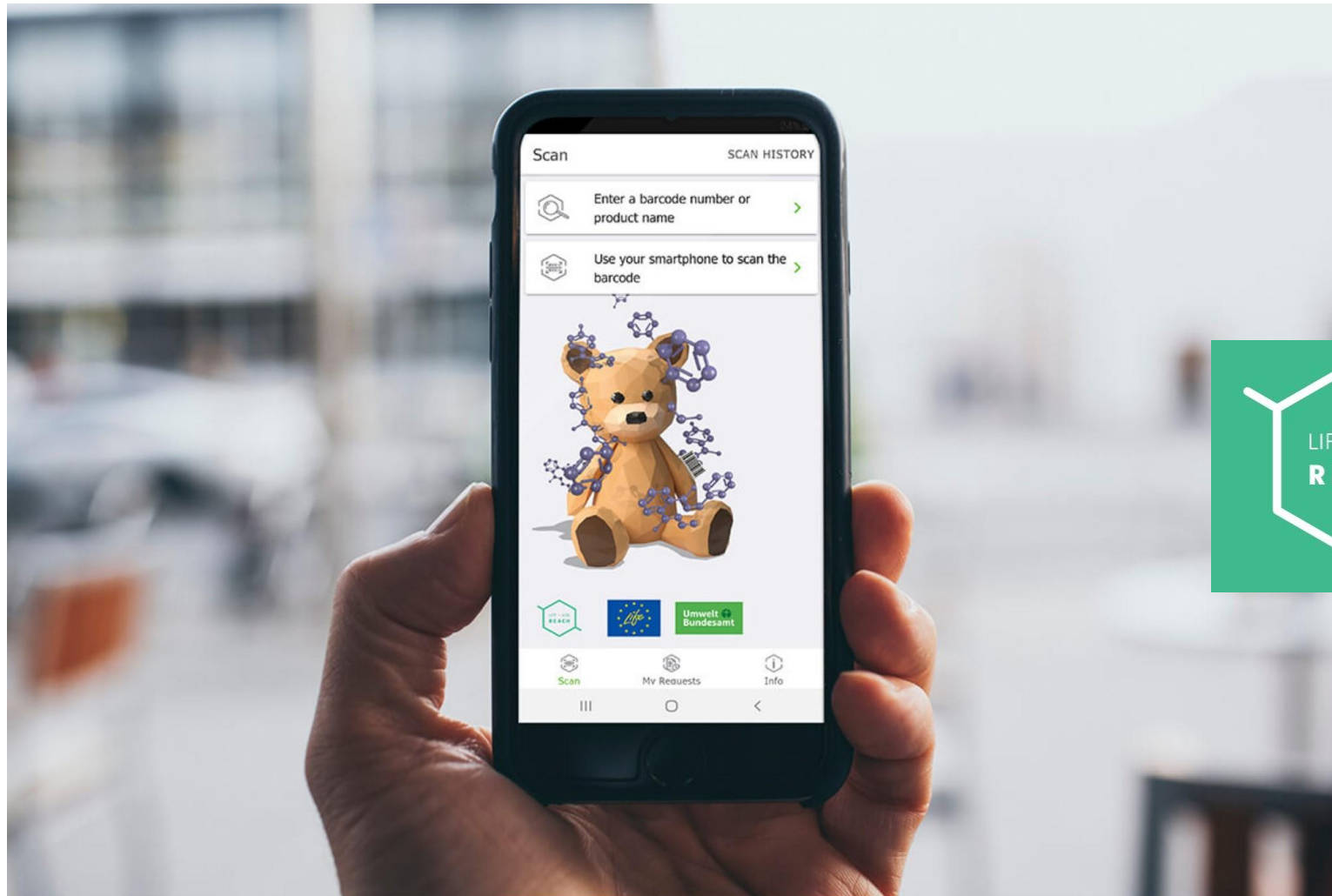
- Alternatīvs zemas klases makulatūras atkritumu pārstrādes veids
- Jaunas darba vietas
- CO2 izmešu samazināšana, ražojot makulatūras-kaņepju plāksnes un aizstājot minerālvati
- Patērētās enerģijas samazināšana, ražojot makulatūras-kaņepju plāksnes un aizstājot minerālvati.

LIFE LATVIJĀ

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE LATVIJĀ

KLIMATA ATBILDĪGA LAUKSAIMNIECĪBA LATVIJĀ

PROJEKTA VIRSMĒRKIS IR VEIDOT UN
SNIEGT EKONOMISKI PAMATOTU
PRAKTISKĀS PIEREDZES KOPUMU
KLIMATA PĀRMAIŅU MAZINOŠAS
LAUKSAIMNIECĪBAS PRASKSES
ĪSTENOŠANAI LATVIJĀ

Latvijā viens no galvenajiem siltumnīcefekta gāzu (SEG) avotiem ir lauksaimniecība, kas veido 24% no visām valsts SEG emisijām.

Latvija ir valsts ar Eiropas Savienībā otro lielāko lauksaimniecības SEG emisiju īpatsvaru.

Projekts LIFE CRAFT praktiski pārbaudīs un demonstrēs trīs dažādas, Latvijā līdz šim vēl maz izmantotas metodes - bezaršanu, bioogles iestrādi augsnē un kontrolēto drenāžu, kuras ļauj samazināt CO₂ un citas SEG emisijas, iepazīstinās ar tām Latvijas lauksaimniekus un apkopos praktiskus ieteikumus šo metožu piemērošanai tieši Latvijas apstākļos.

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies!

